

Antwoordnota – antwoorden op vragen van volksvertegenwoordigingen op voorgenomen besluit internetconsultatie Groningenwet

Op 9 juli hebben de colleges van de gemeenten, de provincie Groningen en de dagelijks besturen van de waterschappen een voorgenomen besluit genomen over de consultatiereactie Groningenwet. Zij hebben de gemeenteraden, provinciale staten en de algemeen besturen de gelegenheid geboden om vragen te stellen en om input te geven.

Hierna volgt een weergave van de ontvangen **vragen en de antwoorden**.

Nr.	Vraag	Antwoord
Regioberaad (vragen uit het regioberaad van 18 juni 2024)		
1.	In de brief van 4 juni 2024 schrijven de colleges - als reactie op de brieven van 11 april en 17 mei over de rol van volksvertegenwoordigingen bij de uitwerking van Nij Begun - dat "formele bevoegdheden in de wet voor raden en Staten de positie van kaderstelling en controle eerder verzwakt dan sterker maakt". Wat wordt hiermee bedoeld?	In de brief is verwezen naar de reactienota die in het afstemmingsmoment op de hoofdlijnennotitie is opgesteld. Het relevante deel hebben wij hieronder opgenomen onder "Antwoord op vraag 1".
2.	Is de positie van de raden en staten vastgelegd in de Groningerwet en/of Memorie van toelichting? Wanneer dat niet zo is, hoe moet dan de positie van de raden en staten voor de komende 30 jaren worden geborgd? Moet dit bijvoorbeeld middels een motie worden geregeld?	<p>De positie van raden en Staten is om - voor zover relevant - op basis van bestaande wettelijke bevoegdheden beleid of regels vast te stellen en het eigen college te controleren. Dit is vastgelegd in de Provinciewet, de Gemeentewet en specifieke wetgeving. Zo hebben de gemeenteraden op grond van de Omgevingswet de bevoegdheid een omgevingsplan vast te stellen en bepalen zij op die manier waar bijvoorbeeld ondernemers zich mogen vestigen. En hebben zij op grond van de Gemeentewet de bevoegdheid om het college verantwoording te vragen over het gevoerde beleid. De Groningenwet wijzigt deze bevoegdheden niet en voegt ook geen bevoegdheden voor raden en Staten toe.</p> <p>De wet legt wel nieuwe taken vast voor de betrokken Ministers die daarover verantwoording schuldig zijn aan de Tweede Kamer. Met de regionale colleges maken zij afspraken en voeren zij overleg. De colleges zijn hierover verantwoording schuldig aan hun eigen gemeenteraad of de Staten.</p>

		De colleges hebben toezeggingen gedaan over de betrokkenheid van raden en Staten, zie "Antwoord op vraag 1". Hiermee wordt raden en Staten een positie geboden. Dit is een aangelegenheid tussen colleges en raden en Staten en hoeft niet wettelijk vastgelegd te worden.
	Gemeenteraad Groen Links Oldambt	
3.	Er is in het kader van de Groningenwet een heel proces in gang gezet om deze uiteindelijk uit te voeren. Er zijn, zo valt te lezen ook stakeholders bij betrokken, zoals maatschappelijke organisaties. Ik heb gevraagd aan de besturen van IVN Westerwolde-Oldambt (instituut voor Natuureducatie) en KNNV Groningen (Vereniging voor Veldbiologie of zij (ooit) een uitnodiging hebben ontvangen om gehoord te worden/mening te geven. Weet u daar iets van?	Voor de Groningenwet worden geen stakeholders bevroegd. Voor de internetconsultatie over de Groningenwet geldt dat iedereen die dat wil zijn reactie op de ontwerp tekst van de wet kan geven. Voor het opstellen van de sociale en economische agenda verzamelen de beide kwartiermakers input bij inwoners en maatschappelijke organisaties. Voor de sociale agenda zijn hiervoor reeds bijeenkomsten georganiseerd. Voor de economische agenda kan iedereen tot eind september zijn input geven via de website Stem van provincie Groningen. Wij zullen uw mail doorsturen naar de beide kwartiermakers.

Antwoord op vraag 1

Uit "reactienota raden, Staten, algemeen besturen op ambtelijk advies Staat van Groningen - hoofdlijnennotitie"

Algemeen: de positie van raden en staten

Rode draad in de reacties is de positie van raden en staten. Er is behoefte aan duidelijkheid en betrokkenheid en borging daarvan.

Alhoewel we hiervoor begrip hebben, is het ook een moeilijk punt. Dat leggen we hierna uit.

Raden en staten hebben de bevoegdheid om verordeningen vast te stellen - of te wel: bindende regels vast te stellen - en om de colleges te controleren op het uitvoeren van het dagelijks bestuur. Zo ligt dat vast in de Gemeentewet respectievelijk de Provinciewet. Omdat de Groningenwet - Staat van Groningen primair gaat om het vastleggen van het commitment en de verantwoording van de bewindspersoon en het kabinet is het de vraag welke bevoegdheid raden en staten precies moeten krijgen en hoe dat het beste vastgelegd kan worden. De staatssecretaris heeft dit in het regioberaad i.o. van 20 maart 2024 ook aangegeven. Hij heeft toen toegezegd te onderzoeken of hier iets over opgenomen moet worden in de wet of in de Memorie van Toelichting. Hij gaf ook aan dat de kwartiermakers moeten nadenken over het mogelijk kruisen van bevoegdheden.

In de Groningenwet - onderdeel Staat van Groningen zijn er drie taken te onderscheiden waar we als regio een rol hebben:

1. het mede opstellen van de uitvoeringsagenda's;
2. overleg over de Staat van Groningen, jaarlijks in mei;

3. overleg over de voortgang, jaarlijks in het najaar.

De uitvoeringsagenda's zullen geen bindende regels bevatten, maar de uitwerking van de hoofddoelstellingen naar concrete doelstellingen en de indicatoren. De Ministerraad stelt de indicatoren vast. Dat is vanuit het commitment en de verantwoording **van de bewindspersoon en het kabinet aan de Tweede Kamer** ook logisch. De concrete doelen kunnen betrekking hebben op gemeentelijke taken. Het is denkbaar dat bijvoorbeeld een raadsbesluit nodig is om een concreet doel te behalen. Dat raadsbesluit wordt echter niet genomen door de uitvoeringsagenda vast te stellen. In de uitvoeringsagenda kan komen te staan wat het concrete doel is, maar de uitwerking daarvan - door bijvoorbeeld een besluit van de gemeenteraad - volgt separaat.

Voorbeeld: 'een gunstig ondernemersklimaat' kan concreet uitgewerkt worden in de komende vijf jaren. Dit wordt dan onderdeel van de (economische) uitvoeringsagenda met indicatoren. Voor een gunstig ondernemersklimaat kan het nodig zijn om een omgevingsplan te wijzigen of vast te stellen. Dat behoort tot de bevoegdheid van de gemeenteraad.

Dit komt overeen met een reguliere praktijk: het college kan - onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad - met een partij overeenkomen zich in te spannen een bepaalde ontwikkeling mogelijk te maken.

Op die manier is praktisch handelen mogelijk zonder de bevoegdheid van de gemeenteraad te doorkruisen.

Wij denken dat een formele bevoegdheid voor raden en staten in de Groningenwet - onderdeel Staat van Groningen de positie van kaderstelling en controle eerder verzwakt dan sterker maakt. Juist door afstand en gebruik te maken van reguliere bevoegdheden - vanuit Gemeentewet, Provinciewet of een specifieke wet - zijn raden en staten naar ons oordeel maximaal in positie.

Een ander risico dat wij zien heeft te maken met het exclusieve budgetrecht dat raden en staten voor respectievelijk de gemeente- en provinciebegroting hebben. Als bevoegd bestuursorgaan voor het vaststellen van de begroting kan betrokkenheid bij de uitvoeringsagenda's worden opgevat als bereidheid tot financieel commitment.

Toch zien wij ook uw nadrukkelijke wens om betrokken te zijn bij de uitvoeringsagenda's en de jaarlijkse Staat van Groningen. Wij willen u daarom toezeggen dat wij:

- eerst uw mening vragen voordat wij instemmen met (of welke term de Groningenwet daar ook aan geeft) de uitvoeringsagenda's;
- de Staat van Groningen direct naar u zenden zodra wij er de beschikking over hebben;
- u actief informeren over de overleggen over de Staat van Groningen (in mei) en de voortgang (in het najaar).

Dit past niet in de Groningenwet. U kunt ons - met de instrumenten die u daarvoor op grond van de Gemeentewet en de Provinciewet al heeft - aanspreken en controleren.
